

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 04.02.2012
Sayı: 238

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Hidro Elektrik Santralleri(HES)son yıllarda Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinde hızla artmaktadır. Devletin belli alım garantisi ile bu santrallerden elektrik satın alması özel sektörü bu alana çekmektedir.

Özellikle nehirlerin ve derelerin yapılarının uygun olması sebebiyle Doğu Karadeniz bölgesini tercih eden şirketler, son yıllarda Türkiye'nin dört bir yanında HES kurmaya başlamıştır.2011 yılı sonu itibariyle Türkiye'de 2000 civarında HES projesi devam etmektedir.Türkiye genelinde kurulması planlanan HES'lerin tamamı üretime geçtiğinde üretilecek elektrik miktarı Türkiye'nin elektrik ihtiyacının en fazla yüzde 5'ini karşılamaya yetecektir. Oysa ki Türkiye'de elektrikte kayıp kaçak oranı %20'dir. HES'ler kaçak elektrikliğin 4'te biri kadar elektrikli üretmek için doğayı katletmektedir.

Malatya Darende'de Hacılar, Gündül, Sofular ve Merkez, Pütürge'de Oba, Aksu, Tepehan,Mengel ve Kartalbaşı , Akçadağ'da Suçatı, Arguvan'da Yoncalı, Arapgir'de Kozluk ve Kınık, Doğanşehir'de Sancar, Kayabaşı ve Kayalı, Erkenek'te Tektu,Gemköprü ve Karanlıkdere,Yeşilyurt'ta Keklice, Sultansuyu'nda Kayısı vb gibi HES'ler ya faaliyete geçmiş ya da kurulma işlemleri devam etmektedir. Çukurkaya, Kaynarca,Kuşkonmaz,Sadıklı,Yazıköy,Gücük,Gürpınar HES'lerinin ise Elektrik İşleri Etüt idaresi Genel Müdürlüğü tarafından projeleri hazırlanmıştır.

Malatya'da 3 HES faaliyetlerini sürdürmekte olup, 17 HES yapılması için ÇED başvurusu yapılmış, 11'ine olumlu rapor verilmiştir. 2 HES'in işlemleri devam etmekte, 4 HES'in ise başvurusunu geri çektiği belirtilmektedir. Malatya'da sadece Tohma Çayı üzerine Sadıklı, Çatalbahçe, Çukurkaya, Kaynarca, Kuşkonmaz ve Yazıköy HES'leri başta olmak üzere 10 adet HES kurulmaktadır. Ancak, Yeşiltaş, Hisarcık, Hisarkale, Ilıca ve Keçiören ve civar köyleri'nin yaşam kaynağı HES kurulacak Tohma Çayı'dır.

HES kurulacak bölgelerde tepkiler her geçen gün artmaktadır. Darende'de Tohma çayı üzerine yapılmak istenen HES'lere karşı 11 Bin imza toplanmıştır. Arapgir'de milli park özelliği taşıyan ve SİT alanı olarak ilan edilmesi beklenen Kayaarası Mevkii'ne HES kurulması için ÇED raporu verilince, Arapgir Belediyesi ve 20'nin üzerinde köy derneği imzalar toplayarak, HES izninin iptalini istemektedir. Doğanşehir ilçesinde açılacak Sancar HES, Kadılı köyü ve civar köyleri, Kuluncak İlçesi'nde yapımı devam eden Sofular Hidroelektrik Santrali ise başta Sofular ve Bicir Köyleri olmak üzere çok sayıda köyü mağdur edecektir.

Dünya kuru kayısı üretimin %90'ı Malatya'dan karşılanmaktadır. Kayısı Malatya için 250 milyon doların üzerinde bir ekonomik büyüklüğe ulaşmış bir tarım faaliyetidir. Ülke tanıtımında ve ekonomisinde bu derece ağırlığı olan Malatya'da ki akarsuların beton borulara alınması ve bölgenin ekosisteminin bozulması, başta kayısı olmak üzere tüm tarım ürünlerinin üretimini düşürecek, doğrudan ülke ekonomisine olumsuz etki sağlayacağı ve bölgede yaşayanların ekonomisini de tamamı ile altüst edecektir.

Çevre Etki Değerlendirme(ÇED) Yönetmeliği'nin HES'lerin kurulumu konusunda belirlediği kriter Çevre Kanunu ve Anayasa'ya aykırıdır. Yönetmelik akarsu üzerine

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Hidro Elektrik Santralleri(HES)son yıllarda Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinde hızla artmaktadır. 2011 yılı sonu itibariyle Türkiye'de 2000 civarında HES projesi devam etmektedir.Türkiye genelinde kurulması planlanan HES'lerin tamamı üretime geçtiğinde üretilecek elektrik miktarı Türkiye'nin elektrik ihtiyacının en fazla yüzde 5'ini karşılamaya yetecektir. Oysa ki Türkiye'de elektrikte kayıp kaçak oranı %20'dir. HES'ler kaçak elektrikin 4'te biri kadar elektrik üretmek için doğayı katletmektedir.

Malatya Darende'de Hacılar, Gündül, Sofular ve Merkez, Pütürge'de Oba, Aksu, Tepehan,Mengel ve Kartalbaşı , Akçadağ'da Suçatı, Arguvan'da Yoncalı, Arapgir'de Kozluk ve Kınık, Doğanşehir'de Sancar, Kayabaşı ve Kayalı, Erkenek'te Tektu,Gemköprü ve Karanlıkdere,Yeşilyurt'ta Keklice, Sultansuyu'nda Kayısı vb gibi HES'ler ya faaliyete geçmiş ya da kurulma işlemleri devam etmektedir. Çukurkaya, Kaynarca,Kuşkonmaz,Sadıklı,Yazıköy,Gücük,Gürpınar HES'lerinin ise Elektrik İşleri Etüt idaresi Genel Müdürlüğü tarafından projeleri hazırlanmıştır.

Malatya'da 3 HES faaliyetlerini sürdürmekte olup, 17 HES yapılması için ÇED başvurusu yapılmış, 11'ine olumlu rapor verilmiştir. 2 HES'in işlemleri devam etmekte, 4 HES'in ise başvurusunu geri çektiği belirtilmektedir. Malatya'da sadece Tohma Çayı üzerine Sadıklı, Çatalbahçe, Çukurkaya, Kaynarca, Kuşkonmaz ve Yazıköy HES'leri başta olmak üzere 10 adet HES kurulmaktadır. Ancak, Yeşiltaş, Hisarcık, Hisarkale, Ilıca ve Keçiören ve civar köyleri'nin yaşam kaynağı HES kurulacak Tohma Çayı'dır.

Darende'de Tohma çayı üzerine yapılmak istenen HES'lere karşı 11 Bin imza toplanmıştır. Arapgir'de milli park özelliği taşıyan Kayaarası Mevkii'ne HES kurulması için ÇED raporu verilince, Arapgir Belediyesi ve 20'nin üzerinde köy derneği imzalar toplayarak, HES izninin iptalini istemektedir. Doğanşehir ilçesinde açılacak Sancar HES, Kadılı köyü ve civar köyleri, Kuluncak İlçesi'nde yapımı devam eden ,Sofular Hidroelektrik Santrali ise başta Sofular ve Bicir Köyleri olmak üzere çok sayıda köyü mağdur edecektir.

Dünya kuru kayısı üretimin %90'ı Malatya'dan karşılanmaktadır. Kayısı Malatya için 250 milyon doların üzerinde bir ekonomik büyüklüğe ulaşmış bir tarım faaliyetidir. Malatya'da ki akarsuların beton borulara alınması ve bölgenin ekosisteminin bozulması, başta kayısı olmak üzere tüm tarım ürünlerinin üretimini düşürecek, doğrudan ülke ekonomisine olumsuz etki sağlayacaktır.

Çevre Etki Değerlendirme(ÇED) Yönetmeliği'nin HES'lerin kurulumu konusunda belirlediği kriter Çevre Kanunu ve Anayasa'ya aykırıdır. Yönetmelik akarsu üzerine

kurulacak elektrik üretim tesisinin gücünü temel kriter olarak almak suretiyle a) ÇED gereklidir, b) Seçme eleme kriteri uygulanarak ÇED'in gerekli olup olmadığı belirlenir, c) ÇED gerekli değildir; şeklinde üç farklı inceleme ve rapor düzeyi belirlemiştir. Bu tespit tamamı ile yönetmeliğin dayanağını oluşturan Çevre Kanununa ve Anayasa'ya aykırıdır. Zira her akarsuyun debisi farklıdır. Yüksek debili bir akarsu ile düşük debili bir akarsu üzerinde kurulacak aynı güçte bir elektrik üretim santraline aynı çevre değerlendirme kriterlerinin uygulanması Çevre Kanunu'nun 1 ve 3. Maddelerine ve Anayasa'nın 56.maddesine aykırıdır.

Ayrıca, Anayasanın 56. Maddesine göre "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." denilmektedir. Anayasadaki açık hükme rağmen devlet kendisi anayasal suç işleyerek HES'lere izin vermektedir.

HES Projeleri sonucunda ortaya çıkacak en belirgin zararlar şu şekilde sıralanabilir: Yeraltı ve yer üstü sularının azalması ile birlikte kuraklık baş gösterecektir. Tarımsal üretim büyük zarar görecektir. Ağaçlar yeterli su alamadıkları için kuruyacaktır. Hayvancılık bitecek, hayvan çeşitliliği azalacaktır. Tarım ve hayvancılığın azalması ile birlikte istihdam daralacak, işsizlik artacaktır. Halkın geçim kaynaklarından mahrum bırakılmasına bağlı olarak yoksulluk artacaktır. İnsan ve çevre sağlığı açısından büyük riskler ortaya çıkacaktır. Yeraltı sularının yer değiştirmesine bağlı olarak heyelan ve deprem riski artacaktır.

Yukarıda da belirtildiği üzere başta Malatya İlinde olmak üzere HES projelerinin çevreye, insan sağlığına ve sosyal yaşantıya vereceği zararlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca **Meclis Araştırması** açılmasını arz ederiz.

Sergin Tanulu
İst. Mr.

Kadir Gökçe
İst. Mr.

İhsan Kalkavan
Samsun

~~Yılmaz~~ 7

AYLIN NAZLI
ANKARA MV.

~~Yılmaz~~ 7

1
Veli AĞBABA

Malatya Milletvekili

~~Ali Sarıbaş~~

Ali SARIBAŞ
Çankale Mr.

Bulent Tuzen
Aydın Mr.

Dr. Canda Yücel
TEKİRDAĞ Mr.

Gürküt Akar
Samsun 8

Mehmet İker
Çankale Mr.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA	
Ali Özgenç	İstanbul		11
Ali Demirel	Adana		12
Rahmi Azkin TÜRELİ	İzmir		13
Hüseyin Çimen	İzmir		14
Alaattin Yürekli	İzmir		15
m. Volkan Canaliözlü	Trabzon		16
Mehmet Ali Susam	İzmir		17
Recep Gürhan	Edirne		18
Ali Serindag	Gaziantep		19
Mehmet Ali Susam	İzmir		20
Bülent Tezcan	Aydın Mu.		21
Haydar Akın	Kocaeli		22
A. Nedret Akova	Balıkesir		23
Muharrem İslim	Erzurum		24
Alihan Aksoy	HAZAR		25
Turgay Demel	Adana		26
Edal AKÜNGÖR	İzmir		27
Kadir Gökçe Öztürk	İSTANBUL		28
Haluk Eder Özdemir	Sivas		29
Haluk Eder Özdemir	İSTANBUL		30
A. Kerim Özkan	Burdur		31